

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1113291/9

בבית הדין הרבני הגדול ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב שלמה שפירא

המערער: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד חיה רודניצקי-דרורי)

נגד

המשיבה: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד אתי אבדר)

הנדון: דחיית בר"ע על חיוב כתובה הנשענת על טענות 'מרידה' ו'בגידה' אשר לא הוצגו להן ראיות קבילות

החלטה

לפנינו ערעור על פסק דינו של בית הדין הרבני האזורי נתניה (הרכב ג) שחייב את המערער בכתובת המשיבה. פסק הדין ניתן בי"א בטבת התשפ"ג (4.1.23) ואילו הערעור שלפנינו הוגש בה' בניסן (27.3) היינו כמעט חודשיים לאחר מכן, בעת שהמועד המותר להגשת ערעור בהתאם לתקנות הדיון הוא שלושים יום.

לא למותר לציין כי לערעור זה קדם ערעור אחר באותו עניין עצמו שנמחק לאחר שהמערער בחר שלא להפקיד את הערובה להוצאות שעליה הורה בית הדין. מועד הגשתו של הערעור הראשון יש בו גם כדי לשלול כל ספק בדבר אפשרות כי פסק הדין לא הגיע לידי המערער במועדו וכי משום כך התאחר בהגשת הערעור שלפנינו עתה, וזאת מעבר להנחת היסוד (שלא נטען נגדה) בדבר דיוור פסק הדין אל המערער או אל בא כוחו בידי בית הדין האזורי ומעבר לדיוורו אל באת כוח המערער על ידי באת כוח המשיבה – לטענתה המגובה לכאורה באסמכתה.

המערער, יוער, גם לא נקט בדרך המתבקשת של הגשת בקשה למתן ארכה להפקדת הערובה או בקשה להארכת המועד להגשת הערעור השני, ואף לא מצא לנכון לציין בפתחו בהגינות המתבקשת כי מוגש הוא שנית לאחר שקודמו נמחק.

מן הדין די בכך כדי למחוק את הערעור על הסף. ברם גם אם נבקש לראות את הערעור, לפני משורת הדין, כאילו הוגש בלויית בקשה לארכה כאמור – הרי שלאחר העיון בגופם של דברים, בטענות המערער ובתשובת המשיבה, המסקנה היא כי דינה של בקשה כזו, אף לו הייתה מוגשת בפירושו, היה לדחייה. וכך גם, ממילא, דינו של הערעור עצמו – דחייה על הסף.

ונסביר:

טיעוני המערער נחלקים לשלושה ראשי טיעון עיקריים: באחד טוען הוא כי דינה של המשיבה כ'מורדת' וממילא הפסידה את כתובתה; בשני טוען הוא כי המשיבה רעתה בשדות זרים, כפי שעשה אף הוא (מה שאינו שנוי במחלוקת, בניגוד לטענות לגבי המשיבה), ואף משום כך הפסידתה; ובשלישי טוען הוא לקיזוז הכתובה כנגד חיובים אחרים על פי הדוקטרינה המוכרת בכינויה 'אין כפל מבצעים'.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

לאחר בחינת הטענות – אף קודם בחינת תשובת המשיבה להן, ובמשנה תוקף לאחר בחינתה – עולה כי הסיכוי שתתקבל ולו אחת מהן קלוש הוא ביותר לכאורה; ואף שלו היה מדובר בערעור המוגש במועדו הייתה עלינו החובה לאפשר למערער את זכות הערעור המוקנית לו, בכפוף להפקדת הערובה וכפי שנקבע בעת שהגיש את ערעורו הראשון, ורק לאחר דיון פרונטלי שבו יטענו הצדדים את טענותיהם היה אפשר לדחות את הערעור בפסק דין של הרכבו המלא של בית הדין – שעה שלא בכך מדובר אלא בבחינת האפשרות להתיר את הגשת הערעור למרות חלוף המועד ולדון בו, דיינו בהתרשמות בדבר סיכויי הקלושים של הערעור כדי שלא לאפשר זאת, ודי אף בהחלטת דיון יחיד כדי לדחות אף בקשה מפורשת כזו ולא כל שכן כדי לדחות בקשה שבמשתמע העולה מעצם הגשת הערעור לאחר המועד (אם אכן נבקש לפנים משורת הדין כאמור לראות את הדברים כאילו אכן כלולה בקשה כזו בערעור) או כדי לעמוד על כללי הנוהל ושלא לאפשר את הערעור לאחר המועד בהעדר בקשה (אם לא נראה את הבקשה כאילו הוגשה).

ונבאר את האמור בנוגע לסיכוייהן של הטענות:

בטענת המרידה קיימת בין הצדדים מחלוקת עובדתית: בית הדין קמא דחה את עמדת המערער בעניין זה, וכידוע לא בנקל תתערב ערכאת ערעור בקביעות עובדתיות של ערכאה קמא, לא זו בלבד אלא שהמערער עצמו אינו מעלה אפילו ראייה לכאורית לנכונות גרסתו בשאלה זו. ולא זו אף זו, גם לו הייתה המשיבה מוגדרת לכאורה 'מורדת' – 'מורדת', שאינה אומרת בפני בית הדין כי בעלה מאוס עליה, אינה מפסידה בנקל את כתובתה ללא 'הכרזה' וללא 'המלכות והתראות', ולא נטען כי היו כאלה בענייננו. נמצא כי כדי שתתקבל טענת המרידה של המערער עליו לעבור כמה משוכות שבכתב ערעורו אין דבר העשוי להיראות אפילו כניסיון של ממש לחצייתן.

כך גם בנוגע לטענת המערער כי המשיבה בגדה בו: גם כאן מדובר במחלוקת עובדתית שבה דחה בית הדין קמא את עמדת המערער, וגם בנוגע לכך שריר וקיים האמור לעיל כי לא בנקל תתערב ערכאת ערעור בשאלת התרשמותה של הערכאה הדיונית ממהימנות הצדדים ומטענותיהם העובדתיות; גם כאן אין בידי המערער – אף לשיטתו – ראיות של ממש לטענתו, הראיות היחידות להן הוא טוען הן: (1) ספק עדות שמיעה שלו מפי בתו הפסולה לעדות אפילו הייתה מעידה בעצמה, כשגם 'עדותה' הנטענת היא לכל היותר עדות סברה ולדבריה יש אף יותר מפרשנות אפשרית אחת; (2) טענתו שאינה מגובה בכל ראייה נוספת, אפילו לא בעדות פסולה, ושמשכך אינה יכולה להיחשב ראייה כלל, ושגם לו הייתה מתקבלת לא הייתה אלא בבחינת סברה קלושה, כי ראה אדם רץ בסמוך לבית המשיבה עת בא לשם במפתיע, ולהתרשמותו הלה נמלט משם בגינו, מה שמתפרש לדעתו כראיה כי שהה עם המשיבה – אז עדיין אשתו. לא זו ולא זו אינן יכולות להיחשב אפילו לא כראיה נסיבתית של ממש או כ'עדות' ל'מעשה כיעור' וודאי לא כעדות שיש בה – מצד מהימנותה ומצד תוכנה – כדי להביא להפסד כתובה.

אשר לטענה כי יש לקזז את הכתובה מכספים שלהם זכתה המשיבה על פי חוק ולא על פי דין תורה – מעבר להיותה של הגישה המכונה כאמור 'אין כפל מבצעים' שנויה במחלוקת המקשה על קבלת ערעור הנשען עליה, מה שמצריך קביעה כי בית דין קמא טעה בהלכה ולא רק כי ניתן לקבוע קביעה שונה משלו, ומעבר להריגים המצויים לה אף לגורסים אותה ככלל, הרי שלענייננו אין היא רלוונטית כלל: עניינה של גישה פסיקתית זו הוא במקרים שבהם זוכה האישה מכוחו של חוק יחסי ממון או מכוחה של הלכת השיתוף בזכויות השייכות לבעל. אך בענייננו אף לשיטת המערער מה שמקבלת המשיבה מלבד הכתובה הן זכויות בדירה המשותפת הרשומות על שמה ושייכות לה גם על פי דין תורה, וממילא אין רלוונטיות לטענת קיזוז זו. לא כל שכן שאין

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

רלוונטיות לטענה כי יש לקזז מזכויותיה של המשיבה את הסכומים שנפסקו בבית המשפט לטובת אם המשיבה, שהיא אישיות נפרדת, והטענה כי המשיבה, ורק היא, עתידה לירש אותה – גם אם נניח כי נכונה היא עובדתית – וכי משום כך יש לקזז את שנפסק לטובת מזכויותיה הנוכחיות של המשיבה – מביאה לידי גיחוך.

זאת: אף לו שוכנענו כי הפסיקה שלטובת האם נוגדת את דין תורה – מה שגם בו לא שוכנע בית הדין קמא וכתב הערעור שלפנינו אינו כולל סימוכין לו. וזאת גם: אף לו נשוכנע – וקשה להניח כי נשוכנע – כי יש לדחות את דברי בית הדין קמא שיש להם אחיזה איתנה בפוסקים, כי מי שבחר להתדיין בבית המשפט בעניין תביעה מסוימת אינו יכול לאחר שהפסיד בה לתבוע החזרים או קיזוזים בגינה בבית הדין בטענה כי בית המשפט פסק בניגוד לדין תורה.

סוף דבר, כאמור, סיכויי הערעור נראים קלושים שלא לומר שואפים לאפס, ובנסיבות אלה אין מקום לדון בו כלל משהוגש לאחר המועד המותר בתקנות ודינו לדחייה על הסף.

לפיכך: הערעור נדחה והתיק ייסגר.

ההחלטה מותרת לפרסום בכפוף להשמטת פרטיהם המזהים של הצדדים.

ניתן ביום כ"ו בניסן התשפ"ג (17.4.2023).

הרב שלמה שפירא

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה